

چکیده سخنرانی‌ها، نشست‌های سیاستی

به همراه معرفی آثار برگزیده و کتابچه «مسیر فرمانده اقتصاد ایران»

«در اقتصاد مقاومتی آن چیزی که مورد انتظار است، یک کار جهشی است. ببینید، دستگاه و دولت، خب یک کارهای متعارفی دارد، کارهای معمولی‌ای دارد در زمینه‌های اقتصاد - در همه‌ی بخشهای مختلف این وزارتخانه‌های چندین‌گانه‌ی اقتصادی - که دارد انجام می‌گیرد؛ این کارها که خب باید انجام بگیرد؛ [اما] از جمله‌ی چیزهایی که در اقتصاد مقاومتی مورد نظر است، یک کار فوق‌العاده است، یک کار جهشی است.»

دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت - ۱۳۹۵/۶/۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**ویژه نامه چهارمین همایش
سالانه اقتصاد مقاومتی
نشریه مسیر پیشرفت**

صاحب امتیاز: مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی

مدیر مسئول: محمد امینی رعایا

سر دبیر: محمد مهدی یزدانی

هیئت تحریریه: سید بهزاد بقایی، سید مرتضی سبحانی،

مهدی سروی، علیرضا طالبی، محمد غیاثی،

امیر حسین عسکریان، احسان قورچی بیگی

صفحه آرا: سید ناصر کشاورز

طرح جلد: محمد باقر پایا

بهمن ماه ۱۳۹۶

مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی

مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی

نهادی وابسته به شبکه تحلیلگران اقتصاد مقاومتی که به سیاست پژوهی و فعالیت های مرتبط با آن در حوزه اقتصاد مقاومتی می پردازد.

فعالیت های مرکز

برگزاری همایش سالانه و نشست های کارشناسی با هدف گفتمان سازی، طرح چالش ها و ارائه راهکارهای سیاستی مبتنی بر الگوی اقتصاد مقاومتی

انتشار ویژه نامه تخصصی «مسیر پیشرفت» نشریه کارشناسی در موضوعات اولویت دار اقتصاد کشور به منظور بررسی همه جانبه مسائل و چالش ها

مدیریت پایگاه جامع اسناد علمی اقتصاد مقاومتی سامانه جامع و تخصصی به منظور گردآوری، ارزیابی و عرضه کتب، مقالات علمی و سیاستی، گزارش های کارشناسی و پایان نامه های دانشجویی در حوزه اقتصاد مقاومتی

برگزاری برنامه های آموزشی

دوره ها، کارگاه ها و کلاس های آموزشی با موضوعاتی همچون: اصول سیاستگذاری، مکاتب اقتصادی، مسأله شناسی اقتصاد ایران و فرآیند تصمیم سازی

ارتباط با ما

تارنما: Pmecenter.com - رایانامه: info@Pmecenter.com

شماره تماس: ۰۲۱-۷۷۲۴۰۵۸۸ - شماره نمابر: ۰۲۱-۴۲۶۹۴۸۸۷

نشانی: میدان رسالت، خیابان هنگام، خیابان دانشگاه، دانشگاه علم و صنعت ایران

ویژه نامه چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی

فهرست مطالب

بخش اول

- ۱..... سخن سردبیر
- ۴..... معرفی اعضای کمیته علمی
- ۵..... سخنرانی دکتر خاندوزی دبیر علمی همایش
- ۶..... آثار برگزیده

بخش دوم

- ۹..... سخنرانی مهندس آذری جهرمی
- ۱۱..... سخنرانی دکتر پورا ابراهیمی
- ۱۳..... سخنرانی دکتر زارع
- ۱۴..... سخنرانی دکتر خالسی

بخش سوم

- ۱۶..... سخنرانی دکتر میر شجاعیان
- ۱۷..... سخنرانی دکتر خسرو تاج
- ۱۸..... خلاصه نشست سیاستی کسب و کار

بخش چهارم

- ۲۲..... ارائه مقاله امکان سنجی استفاده از منابع بانک مرکزی
- ۲۳..... ارائه مقاله هدایت خلق پول برای تحقق اقتصاد مقاومتی
- ۲۴..... خلاصه نشست سیاستی پولی - بانکی

بخش پنجم

- ۲۸..... ارائه مقاله انعقاد پیمان پولی دو جانبه
- ۲۹..... ارائه مقاله فناوری های جدید در حوزه بانکداری بین المللی
- ۳۰..... خلاصه نشست سیاستی ارزی

بخش ششم

- ۳۳..... معرفی کتابچه مسیر فرمانده اقتصاد ایران
- ۳۶..... گزارش تصویری همایش

سخن سردبیر

«اگر ما توانستیم تولید داخلی را رونق بدهیم، اشتغال به وجود می‌آید و مشکل بیکاری - که یکی از مصیبت‌های امروز کشور ما بیکاری جوانان است و نرخ بیکاری، بالا است - برطرف خواهد شد یا کاهش پیدا خواهد کرد.»

۱۳۹۶/۱/۱ بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی

پس از گذشت چهار سال از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد توسط مقام معظم رهبری در سال «اقتصاد مقاومتی؛ تولید-اشتغال»، چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی با موضوع «تقویت تولید داخلی و ایجاد اشتغال پایدار» توسط مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی با همکاری کمیته اقتصاد مقاومتی مجلس شورای اسلامی در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

چهارسال زمان مناسب و کافی برای ارزیابی میزان تحقق سیاست‌های کلی، عملکرد قوای سه گانه، بررسی موانع و چالش‌های این مسیر است. قوای سه گانه فعالیت‌هایی در راستای تحقق سیاست‌ها و مقاوم سازی اقتصاد انجام داده اند. یکی از مهمترین اقدامات پس از تأکید رهبر انقلاب بر ضرورت وجود فرماندهی واحد اقتصادی برای تحول و پیشرفت کشور بویژه در شرایط جنگ اقتصادی، تشکیل ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۴ توسط دولت است.

در همین راستا گزارش کارشناسی «مسیر فرمانده اقتصاد ایران» با موضوع نقد و بررسی اقدامات ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی و ارزیابی ۱۰ دستگاه اجرایی تدوین، منتشر و در همایش چهارم توزیع گردید.

در این همایش مسئولین کشور، نمایندگان فعلی مجلس شورای اسلامی، صاحب نظران برجسته دانشگاهی و نمایندگان بخش خصوصی ضمن سخنرانی، به بیان دغدغه‌ها، نقدها و پیشنهادات، طرح نظریات و ارائه دستاوردها پرداختند.

این همایش در ۳ محور زیر برگزار گردید:

۱- سیاست‌ها و اقدامات کلان

۲- سیاست‌ها و اقدامات بخشی

۳- نقد و بررسی اقدامات کشور

همچنین آقایان مهندس آذری جهرمی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، دکتر خاندوزی دبیر علمی همایش و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی، دکتر خالصی رییس دبیرخانه شورای اقتصاد و امور اقتصاد مقاومتی سازمان برنامه و بودجه کشور، دکتر پورابراهیمی رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، دکتر میرشجاعیان معاون اقتصادی وزارت اقتصاد و دکتر خسرو تاج رییس سازمان توسعه تجارت سخنرانی کردند. این همایش فرصتی برای ارائه پایان نامه‌ها و مقالات برتر در زمینه اقتصاد مقاومتی و داوری آن‌ها توسط اساتید برجسته و باسابقه اجرایی را پدید آورد که آثار برگزیده با جوایز نفیسی تقدیر شدند.

علی‌رغم پوشش رسانه‌ای مناسب همایش، بر آن شدیم تا مضمون سخنان ایراد شده و گزارش نشست‌های علمی و سیاستی را در قالب ویژه‌نامه‌ای به استحضار علاقه‌مندان این حوزه برسانیم. امید است تلاش‌های چندین ماهه مجموعه به شکل‌گیری مطالبه عمومی، حل مسائل اساسی و مقاوم‌سازی اقتصاد کشور عزیزمان بیانجامد.

تقویت تولید داخلی ایجاد اشتغال پایدار

معرفی اعضای کمیته علمی

سخنرانی دکتر خاندوزی
دبیر علمی همایش

آثار برگزیده

اعضای کمیته علمی

کمیته علمی چهارمین همایش سالانه متشکل از اعضای هیأت علمی دانشکده‌های اقتصاد مطرح است که علاوه بر بُعد علمی، ایشان در حوزه سیاستگذاری و برنامه‌ریزی اقتصادی کشور مسئولیت دارند که عهده دار داوری آثار ارسالی به همایش بودند.

دکتر دژیسند

عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی و معاون اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه سازمان برنامه و بودجه کشور

دکتر پورا براهیمی

رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

دکتر خاندوزی

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی و مدیرکل دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

دکتر نصیری اقدام

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی و دبیر کمیسیون اقتصادی دولت

دکتر عیوضلو

عضو هیأت علمی دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

انتظار ما از مجلس مقاوم سازی واقعی اقتصاد است

دکتر احسان خاندوزی

مدیر کل دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

دکتر خاندوزی با اشاره به گذشت چهار سال از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی گفت: در این سال‌ها علاوه بر کتب و مقالات زیاد در عرصه‌های نظری، اسناد متفاوتی نیز در عرصه تحول‌های سیاستی و اجرایی منتشر شده است. همچنین اقدامات قوای سه‌گانه نظیر تجاری‌سازی شرکت‌های دانش‌بنیان و مبارزه با قاچاق در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ سبب ایجاد دوره ثبات در اقتصاد شده است.

وی با اشاره به اینکه امروزه بر خلاف سال ۱۳۹۰ با بستر بحران خیز بودجه دولت، صندوق‌های بازنشتگی و ... مواجه هستیم، تصریح کرد: انتظار ما از مجلس مقاوم سازی واقعی اقتصاد است. دبیر علمی چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی بیان نمود: در چهارمین همایش سه موضوع کلیدی تولید، مبادلات ارزی با خارج از کشور و تامین مالی سیستم بانکی کشور مورد بررسی قرار خواهد گرفت. از اهداف این همایش برقراری پیوند بین صاحبان ایده و سیاستگذاران اصلی کشور است. لذا صاحبان ایده از جماعت دانشگاهی، پژوهشگران و سیاستگذاران کشور نظیر مسئولین قوه مجریه و مقننه حضور خواهند داشت.

وی افزود: اگر صاحبان فکر و ایده دانشگاهی توانایی نقش آفرینی در نظام سیاستگذاری را داشته باشند، اعتماد به نفس قابل توجهی پیدا می‌کنند. حضور فارغ‌التحصیلان صاحب فکر و ایده نو در نظام سیاستگذاری کشور سبب می‌شود تا نظام سیاستگذاری از منظر کیفی ارتقا یابد. چرا که در سالیان اخیر شاهد کاهش کیفیت کیفیت سیاستگذاری اقتصادی در حوزه‌های مختلف هستیم. هم اکنون ما در عرصه سیاستگذاری، اقداماتی را انجام می‌دهیم که بعد از گذشت ۶ ماه این سیاست اصلاح یا حذف می‌شود و این وضعیت مطلوب نیست.

مدیر کل دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس با بیان اینکه دانشگاهیان بایستی ایده‌هایی را بدهند که در خلاء نباشد و قابل استفاده در مجموعه‌های سیاستگذار باشد، گفت: سیاستگذار هم نباید خود را مستقل از دانشگاهیان و پژوهشگران بداند و بایستی از ایده‌های نو بهره‌گیرد.

خاندوزی در پایان افزود: علاوه بر ارسال آثار برگزیده این همایش به صورت مکتوب به نهادهای سیاستگذاری کشور، چکیده مقالات برتر نیز به جهت اثرگذاری بیشتر برای مسئولین قوه مجریه و مقننه ارسال خواهد شد.

مقالات برگزیده

ردیف	نام و نام خانوادگی	عنوان مقاله	نوع مقاله
۱	محمد تقی آبروش	ارزیابی بخشهای مهم صادراتی در اقتصاد ایران با توجه به الگوی اقتصاد مقاومتی: یک تحلیل داده ستانده	سیاستی
۲	سید مهدی بنی طبا	امکان سنجی استفاده از منابع بانک مرکزی در راستای توسعه اقتصادی کشور	سیاستی
۳	حسین درودیان	تبیین راهبرد(هدایت خلق پول)) به مثابه مهمترین گام عملی در تحقق اقتصاد مقاومتی	علمی
۴	امیرحسین رهبر	رهیافتی بر هستی شناسی اقتصاد مقاومتی، تلاشی در جهت نگاه اسلامی به گذار سیستم-های اقتصادی-اجتماعی	علمی
۵	حسین عطااللهی	استفاده از ارز ملی در تجارت با کشورهای طرف تجاری از طریق انعقاد پیمان پولی دوجانبه، راهکار کاهش مشکلات ارزی تولید کنندگان	سیاستی
۶	محمد عظیمزاده آرنانی	تحلیل مولفه‌های تنظیم گری دولت از منظر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در راستای تقویت تولید داخلی	علمی
۷	محمد عندلیب	شناسایی و رتبه بندی موانع اقتصادی سرمایه گذاری در تولید کالاهای اساسی کشاورزی و رانه راهکار مبتنی بر بند ۶ و ۷ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	سیاستی
۸	علی اکبر کریمی	ریشه یابی اندیشه ضرورت مصرف کالاهای داخلی از منظر تجارب تاریخی اقتصادی و نظرات علمای مشروطیت	علمی
۹	عبدالعظیم ملایی	فرصت‌ها و تهدیدهای استفاده از فناوری‌های جدید در حوزه بانکداری بین المللی به منظور رفع مشکلات ارزی تولید کنندگان(با تمرکز بر فناوری زنجیره بلوکی)	سیاستی
۱۰	رضا یارمحمدی	شناسایی و اولویت بندی معیارهای تامین مالی مطلوب در بازار سرمایه اسلامی از منظر اقتصاد مقاومتی	علمی

پایان نامه های برگزیده

ردیف	نام و نام خانوادگی	عنوان پایان نامه	دانشگاه
۱	سعید ایرانمنش	تبیین مبانی الگوی پیشرفت اقتصاد کوثری جهت پیاده سازی در قالب اقتصاد مقاومتی	باهنر کرمان
۲	مهدی جواشی جدید	تبیین نظام اقتصاد مقاومتی از منظر آیات و روایات	قم
۳	سیده زهرا حسینی	استخراج شاخص های استقلال اقتصادی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در ایران	خوارزمی
۴	یاسر سلیمانی	تحلیل مقایسه ای مدل های مفهومی تاب آوری اقتصادی در عرصه اجتماعی و رانه پک مدل بر اساس اندیشه های مقام معظم رهبری	امام صادق (ع)
۵	سعیده سید حسین زاده یزدی	سیره پیامبر (ص) در مقابله با تهدیدهای اقتصادی با بهره گیری از روش تحلیل داده بنیاد	امام صادق (ع)
۶	حمیده عزیزی	نقش سرمایه اجتماعی در تحقق اقتصاد مقاومتی	مفید
۷	محمود عیسی خانی	طراحی ساختار مطلوب نظارت بر نهادهای مالی در ایران	تهران
۸	مسعود فهرستی ثانی	بررسی ساختار بازار و کارایی اقتصادی زنجیره تامین روغن نباتی در ایران	تهران
۹	حسنعلی محسنی	شناسایی عوامل اثرگذار بر تغییر رفتار مصرف کنندگان نسبت به کالای ملی با بازار یابی اجتماعی در راستای اقتصاد مقاومتی	امام صادق (ع)
۱۰	مجید موسعلی	ارزیابی اقتصادی راه اندازی پالایشگاه های کوچک مقیاس در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی	امام صادق (ع)

بررسی اقدامات انجام شده در کشور پس از ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

سخنرانی مهندس آذری جهرمی
وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات

سخنرانی دکتر پورا بر اهیمی
رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

سخنرانی دکتر زارع
رییس کمیته اقتصاد مقاومتی مجلس شورای اسلامی

سخنرانی دکتر خالصی
رییس دبیرخانه شورای اقتصاد

اقتصاد مقاومتی مدل توسعه ماست

مهندس محمدجواد آذری جهرمی - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات

مهندس آذری جهرمی با اشاره به اینکه اصل کلان اقتصاد مقاومتی نگاه به داشته‌های خودمان است، گفت: بایستی از ظرفیت‌های صادراتی در کالاها و محصولات که مزیت رقابتی وجود دارد، استفاده شود. تنها نسخه رشد و بهره‌وری مناسب در اقتصاد، تحقق اقتصاد مقاومتی است. در این راستا اقدامات مناسبی در بعضی وزارتخانه‌ها انجام گرفته است که ماهیانه در ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی بررسی می‌شود.

وی افزود: آقا فرمودند بایستی مرکزی به پایش و رصد اقدامات در راستای اقتصاد مقاومتی بپردازد که در مجموعه‌هایی مثل مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی این اقدامات رصد می‌شود. وزیر ارتباطات با ذکر پروژه‌های در دست انجام وزارتخانه، گفت: یکی از مهمترین پروژه‌ها افزایش سطح دسترسی کاربران نهایی به شبکه ملی اطلاعات به ۲۰ مگابیت در ثانیه است که بخشی از این پروژه به راه اندازی سامانه املاک بر می‌گردد و اقدامات مناسبی در این راستا انجام شده است. آذری جهرمی ضمن تأکید بر اینکه برای نیل به اقتصاد موفق بایستی آمارها بصورت دقیق ارائه شوند، گفت: مکانیزم سنتی تهیه این آمار خود اظهاری دستگاه‌های مختلف دولتی است؛ حال آنکه بایستی به سمت پایش لحظه‌ای آمار حرکت کرد و تحقق این امر با فناوری اطلاعات صورت می‌گیرد که هم اکنون حلقه مفقوده نظام اقتصادی ماست.

وی افزود: با شفاف سازی آمارها از طریق فناوری اطلاعات میزان ورود کالای قاچاق و بی کیفیت کاهش چشمگیری می‌یابد. با استفاده از اتصال سیستم‌ها به یکدیگر و اجرایی نمودن دولت الکترونیک، شفافیت اطلاعاتی بدست می‌آید.

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در ادامه با بیان اینکه حلقه مفقوده دیگر ما نظام توزیع است، تصریح کرد: در کشورهای پیشرفته دنیا برای خرید کالا انطباقی بین کد کالا با محصول وجود دارد و تعداد این کالا در نظام توزیع این کشورها موجود است. بایستی به سمتی حرکت کرد تا شفافیت کامل از میزان تولید و صادرات بدست بیاید.

یک مورد دیگر حائز اهمیت، داشتن نظام آماری زنده است؛ به عنوان مثال در حوزه سلامت الکترونیک اقدامات مناسبی انجام شده و ۶۶ میلیون ایرانی پرونده سلامت شان تکمیل شده است.

وی ادامه داد: در وزارتخانه‌های دیگر همچون وزارت اقتصاد، صمت، راه و شهرسازی نیز اقدامات مناسبی در زمینه نظام آماری زنده انجام شده است.

مهندس جهرمی با بیان اینکه اقتصاد مقاومتی تنها با بودجه گذاشتن محقق نمی‌شود و بایستی فرآیندها اصلاح شود، تأکید کرد: اصلاح فرآیندها با فرهنگ سازمانی محقق می‌شود که نیازمند عزم ملی است. بایستی بدنه دولت را تعدیل و کوچک کنیم و این جز سیاست‌های کلی ماست. وزیر ارتباطات در پایان تأکید کرد: اقتصاد مقاومتی پروژه نیست که به اتمام رسد، بلکه مدل توسعه اقتصادی ماست.

وی ضمن بیان اینکه باید مسیر اقتصاد مقاومتی بازبینی و اصلاح شود، گفت: ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی پروژه‌ها برای دستگاه‌های مختلف را به عنوان شاخص تعریف کرده است و بایستی به این اهداف برسیم که گزارش عملکرد وزارت ارتباطات در تحقق اقتصاد مقاومتی تا پایان سال منتشر خواهد شد.

سایر قوادر ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی نقش تصمیم ساز ندارند

دکتر محمدرضا پورابراهیمی - رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس

دکتر پورابراهیمی، با اشاره به اقدامات صورت گرفته در سه قوه در بحث اقتصاد مقاومتی گفت: اقدامات صورت گرفته مطلوب نبوده است و انتظارات بیشتری از این سه قوه برای تحقق اقتصاد مقاومتی داشتیم.

قوای سه گانه باید در بحث اقتصاد مقاومتی متناسب با مأموریت محول شده اقداماتی را انجام می دادند، اما این اقدامات جامع و کامل نبوده است.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس گزارشی از فعالیت های مجلس داد و گفت: تدوین قوانین در قالب اسناد بالادستی مثل برنامه ششم توسعه، رفع موانع تولید، رفع محدودیت های صادراتی، اصلاح قوانین مالیاتی در کشور از جمله اقدامات صورت گرفته در مجلس بوده است؛ لکن آن چیزی که بیشتر از تدوین و تصویب اهمیت دارد نظارت بر اجرای این قوانین است.

وی افزود: باید اذعان کنیم که در حوزه نظارتی مطلوب عمل نکرده ایم و نظارت جامع و کاملی وجود نداشته است؛ البته این امر از قبل سابقه داشته است.

پورابراهیمی گفت: دولت نیز که با تاخیر یک سال و نیم به بحث اقتصاد مقاومتی ورود کرد، با تشکیل ستاد اقتصاد مقاومتی سعی کرده است با پروژه های اولویت دار اقتصاد مقاومتی در سال های ۹۵ و ۹۶ به تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور جامه عمل بپوشاند.

برای تحقق برنامه ها ورود سایر ارکان نظام نیاز است. ولی حضور دیگر قوا در ستاد در نقش تصمیم سازی نیست.

وی در ادامه بیان کرد: مصوبات ستاد تنها ۳۵ تا ۴۰ درصد با اسناد بالادستی مانند برنامه ششم توسعه انطباق دارد. علاوه بر این در حوزه اجرایی و عملیاتی با مشکلات عدیده ای از جمله جامع نبودن برنامه های ستاد، استفاده از پسوند اقتصاد مقاومتی برای برنامه های جاری دستگاه ها، عدم هماهنگی بین دستگاه های اجرایی، سر باز زدن از انجام مصوبات ستاد توسط دستگاه ها به بهانه مشکلات مالی و فقدان مکانیزم های نظارتی لازم، روبرو هستیم.

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در بخش دیگری از سخنان خود گفت: از چند ماه قبل مجلس به وزارت اقتصاد و بانک مرکزی در خصوص بازار ارز و افزایش نرخ آن هشدارهایی داده بود چون آثار نوسان قیمت این بخش در تمامی بخش های کشور نمود پیدا می کند.

وی افزود: دلیل اصلی افزایش نرخ ارز در کشور، عدم توان لازم در مجموعه بانک مرکزی بوده است؛ البته عوامل غیراقتصادی نیز دخیل بوده که اثر آن بسیار کمتر بوده است. پوراابراهیمی گفت: در اقدامات اخیر بانک مرکزی برای کنترل افزایش نرخ ارز رفتارهای متناقضی مشاهده می‌شود که کل برنامه‌های اقتصادی را دچار مشکل کرده است. دولت طی ۲۴ ساعت نرخ سود سپرده را از ۲۰ درصد به ۳۳ درصد افزایش داده است در حالی که کشورهای دیگر برای کنترل نرخ ارز سود سپرده‌ها را دهم درصدی بالا می‌برند. وی افزود: این افزایش نرخ سود بانکی تیرخلاص به تولید ملی است و سبب می‌شود کل بازارهای داخلی دچار چالشی جدی شوند و هیچ کدام از فعالیتهای اقتصادی نرخ توجیه مالی مناسب نداشته باشند. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در پایان گفت: ان شاء الله امروز در نشستی که با وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی برگزار خواهیم کرد، این نکات به آنها تذکر داده می‌شود.

اقتصاد مقاومتی مختص به یک قوه نیست

دکتر رحیم زارع - رئیس کمیته اقتصاد مقاومتی مجلس

دکتر زارع در اختتامیه همایش با اشاره به برگزاری این رویداد توسط مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی، گفت: این کار، وظیفه ذاتی شبکه تحلیلگران نیست اما این نهاد به دلیل دلسوزی نسبت به مسائل کشور اقدام به برگزاری همایش و ارزیابی عملکرد اقتصاد مقاومتی دستگاه‌ها نموده است. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان این که اقتصاد مقاومتی مختص به یک قوه نیست و همه قوا باید در آن نقش آفرینی کنند، گفت: در ابتدا قرار بود ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی فراقوه ای باشد. وی در ادامه ضمن معرفی کتابچه «مسیر فرمانده اقتصاد ایران» گفت: اکنون علاوه بر انتقاد، باید راهکار ارائه شود. خوشبختانه در این کتابچه راهکارهایی به دستگاه‌های مختلف ارائه شده است. بر اساس ارزیابی‌های دقیق و تخصصی، نمره ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی ۱۸.۳ از ۱۰۰ است که قابل قبول نیست. این نمره میزان تطابق پروژه‌های تعریف شده برای دستگاه‌ها توسط ستاد را نشان می‌دهد و مربوط به عملکرد و اجرا نیست.

رئیس کمیته اقتصاد مقاومتی مجلس در پایان تأکید کرد: مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی می‌تواند در کنار سایر نهادها در حوزه‌های کارشناسی به مجلس کمک کند.

مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی به ستاد در ارزیابی دستگاه‌ها کمک کند

دکتر مجتبی خالصی - رئیس دبیرخانه شورای اقتصاد

دکتر خالصی در چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی گفت: برای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که به دنبال پیشرفت کشور است، دستگاه‌های مختلفی مد نظر بودند. در بین این دستگاه‌ها، سازمان برنامه و بودجه به دلیل وظیفه ذاتی آن مبنی بر مدیریت اقتصاد به عنوان متولی این امر انتخاب شد. وی شناخت اهداف اقتصاد مقاومتی را برای بررسی میزان تحقق آن ضروری دانست و گفت: رشد اقتصادی، بهبود شاخص‌های اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ مهم‌ترین اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است.

اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در سال‌های اخیر موجب شده است که رشد اقتصادی از منفی ۶٫۸ درصد به مثبت ۸٫۲ درصد برسد، تورم تک رقمی شود، رتبه محیط کسب و کار کشور از ۱۵۴ به ۱۲۰، شاخص رقابت پذیری از ۱۲۶ به ۷۹ و شاخص ریسک‌پذیری کشور از ۶ به ۵ برسد. بنابراین اجرای این سیاست‌ها نتایج مطلوبی داشته است.

خالصی با بیان این که شورای اقتصاد برای هماهنگی و برنامه‌ریزی اقتصادی از حدود ۶۰ سال پیش و سازمان برنامه و بودجه عملاً برای سرویس دهی به این شورا در حدود ۵۰ سال پیش تشکیل شد، گفت: علی‌رغم وجود سازمان برنامه، رهبری بر شکل‌گیری ستاد نافذ‌الکلمه‌ای که بتواند فرماندهی اقتصاد را به خوبی انجام دهد، تأکید داشتند.

وی افزود: شکل‌گیری ستاد نظام جدیدی را نسبت به ساختار قبلی ایجاد نمود و نگاه پروژه‌ای را جهت دستیابی به نتایج ملموس به کار گرفت. ستاد برای تعریف این پروژه‌ها از روی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ۱۲ برنامه ملی تعریف نمود و برای هر برنامه کارگروهی تشکیل داد. همچنین تحول دیگر ایجاد شده در ساختار جدید را ایجاد نظام نظارتی چند لایه است و برای نظارت بر پروژه‌ها، نقشه راه و سامانه یکپارچه‌ای تشکیل شد.

رئیس دبیرخانه شورای اقتصاد گفت: تمرکز ستاد بر روی پیشران‌های اقتصادی بود تا تحول گسترده‌ای ایجاد شود. به عنوان مثال، در بخش ریلی که یک بخش زیرساختی و با اهمیت است، سال گذشته و امسال بیش از ۵۰۰ کیلومتر خط ریلی کشیده شد؛ در حالی که متوسط ایجاد خطوط ریلی در سال‌های گذشته ۲۵۷ کیلومتر بوده است.

وی افزود: اقتصاد مقاومتی به دنبال تمرکز بر روی اولویت‌ها، شتاب بخشی و مقابله با تهدیدها است و تفاوتی که ایجاد می‌کند در این موارد است.

دکتر خالصی در انتها با ابراز خوشحالی از انتشار کتابچه «مسیر فرمانده اقتصاد ایران» که به نقد عملکرد ستاد پرداخته است، گفت: مرکز سیاست پژوهی اقتصاد مقاومتی می‌تواند در ارزیابی اقتصاد مقاومتی به ستاد کمک کند.

راهکارهای رفع موانع تولید کنندگان در فضای کسب و کار و تجارت

سخنرانی دکتر میر شجاعیان
معاون امور اقتصادی وزارت اقتصاد

سخنرانی دکتر خسرو تاج
رئیس سازمان توسعه تجارت

گزارش نشست علمی - سیاستی

اولویت اصلی مدیران ارشد دولتی باید بهبود فضای کسب و کار باشد

دکتر سیدحسین میرشجاعیان - معاون امور اقتصادی وزارت اقتصاد

دکتر میرشجاعیان با بیان این که تعاملی بین سه قوه در ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی وجود ندارد، گفت: در برخی از اقدامات، نتایج موفقیت آمیز به دست آمده است و در برخی دیگر ناموفق عمل کرده‌ایم. معاون وزیر اقتصاد با اشاره به فعالیت های صورت گرفته در حوزه فضای کسب و کار گفت: در ابتدای دولت رتبه فضای کسب و کار کشور در جهان ۱۵۲ و رتبه شاخص رقابت پذیری جهانی ۸۲ بود که توانستیم رتبه کسب و کار را به ۱۲۴ و رتبه رقابت پذیری را به ۷۶ ارتقا دهیم. وی افزود: تعاملات بانکی زیادی برای ارتقای ساماندهی مجوزهای کسب و کار صورت گرفته است و در سایر حوزه ها نیز ۲ مصوبه را برای بهبود فضای کسب و کار و تدوین الزامات ارتقای این شاخص به اجرا در آورده‌ایم. همچنین اقداماتی دیگر مانند پیش نویس لایحه حمایت از سهامداران خرد، تدوین شیوه نامه ارزیابی عملکرد شاخص های عمومی سال ۹۶ برای بهبود شاخص های کسب و کار صورت گرفته است. وی گفت: تعاملات زیادی با بانک جهانی داشتیم که می توان به انجام مکاتبات متعدد با دستگاه های اجرایی ذی ربط و جمع آوری اقدامات توسط دستگاه ها و انعکاس آن به بانک جهانی اشاره کرد. در شاخص اخذ مجوز در رتبه ۲۵ جهانی قرار داریم و در شاخص اخذ اعتبار رتبه ۱ منطقه و ۹۰ جهانی را کسب کرده ایم. البته در برخی از شاخص ها وضعیت ما در جهان نامناسب است، بطور مثال در شاخص تجارت فرامزی، پرداخت مالیات و یا ورشکستگی و رفع دیون رتبه ما از میانگین منطقه ای پایین تر و در جهان، رتبه ما در شاخص تجارت فرامزی ۱۶۶ است. معاون وزیر اقتصاد گفت: در شاخص حمایت از سرمایه خرد امتیاز ایران ۳۳ است و باید قانون تجارت کشور تغییر کند تا امتیاز ما بهبود یابد. در ورشکستگی و پرداخت دیون رتبه ۱۶۰ را در جهان داریم و امتیازمان ۲۳ است. همچنین در حوزه ساماندهی مجوزها، هیاتی راه اندازی کردیم که اعضای آن از ۳ قوه کشور و ۳ اتاق ایران بوده و قرار است که این هیات در ۴ گام برنامه ها را جلو ببرد. میرشجاعیان با بیان این که میزان قوانین و مقررات کشور مشخص نیست، گفت: متأسفانه هیچ وقت نگاه یکپارچه ای نسبت به مجوزها وجود نداشته است و در حال حاضر ۷۰ مجوز در حوزه کسب و کار وجود دارد و ۴۶ نهاد و دستگاه این مجوزها را صادر می کنند و در فرآیند مجوز دهی با هم تفاهم مناسبی ندارند؛ به همین دلیل، هزینه و زمان درخواست مجوزهای تولیدی بسیار زیاد است. وی در پایان با اشاره به اجرایی شدن سامانه دادور در ۱۲ استان کشور گفت: اولویت اصلی مدیران ارشد دولتی باید بهبود فضای کسب و کار باشد.

تجارت دوجانبه با کشورهای منطقه ضرورت اقتصاد مقاومتی است

دکتر مجتبی خسروتاج - رییس سازمان توسعه تجارت

دکتر خسروتاج با بیان این که سهم ایران از تجارت خارجی در تجارت جهانی ۰.۳۴ درصد است، گفت: از ابتدای انقلاب به دلیل شرایط خاص کشور، سیاست ما جایگزینی واردات و خودکفایی تولید داخل بوده است.

در این سال‌ها نگاه ویژه‌ای به رقابت پذیری در تولید نشده و واحدهای زیادی با هدف تامین نیاز داخل و عدم توجه به رقابت پذیری تشکیل شده است.

رییس سازمان توسعه تجارت با بیان این که تمرکز در مزیت‌ها منجر به توسعه صادراتی خواهد شد، گفت: برای تحقق اقتصاد مقاومتی باید در توسعه صادرات ظرفیت‌سازی کرد. این ظرفیت صادرات بایستی در بخش تولید «کالا و خدمات» و ظرفیت‌سازی بنگاه‌ها و تقویت آن‌ها در حضور در عرصه بین‌المللی باشد.

معاون وزیر صنعت تاکید کرد: تجارت دوجانبه و چندجانبه با کشورهای منطقه ضرورت اقتصاد مقاومتی است و در سال‌های اخیر، تجارت با کشورهای همسایه و همسو نظیر اتحادیه اوراسیا در دستور کار قرار گرفته است و بایستی با اعمال برنامه بلند مدت در قالب نظام تعرفه ترجیحی، ارتباط را با کشورهایی نظیر قزاقستان، قرقیزستان و عراق تقویت کنیم.

شاخص‌های فضای کسب و کار شرایط واقعی اقتصاد را نشان نمی‌دهد

نشست راهکارهای رفع موانع تولیدکنندگان در فضای کسب و کار و تجارت چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی در سالن همایش ابوریحان در دانشگاه شهید بهشتی تهران برگزار شد. در این نشست، حمیدرضا فولادگر رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی مجلس شورای اسلامی گفت: توجه به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و اجرای درست آن موجب بهبود فضای کسب و کار کشور می‌شود.

رئیس کمیسیون تولید مجلس گفت: بندهایی از سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مربوط به بهبود فضای کسب و کار است که از جمله آنها می‌توان به پیاده سازی اقتصاد دانش بنیان، رقابت پذیری تولید، بهره وری، حمایت همه جانبه از صادرات، تکمیل زنجیره ارزش به طور خاص در حوزه انرژی، مقابله با ضربه پذیری اقتصاد، فرهنگ و گفتمان سازی در اقتصاد مقاومتی و رصد کردن اقدامات در ستادی که پیش بینی شده بود، اشاره کرد.

فولادگر با بیان این که مجلس در سال‌های گذشته تصمیم به پیاده سازی برنامه ای در راستای اقتصاد مقاومتی گرفت، گفت: برنامه این بود که ۳ قوه توان خود را برای اجرایی شدن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به کار گیرند و مجلس یک قانون ۴ ماده ای را تحت عنوان نحوه پیگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۴ تصویب کرد و قرار شد شورایی متشکل از معاون اول رئیس جمهور، نایب رئیس مجلس و رئیس قوه قضاییه تشکیل شده و موانع تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را بررسی کند.

وی افزود: خروجی این کارگروه در حوزه بهبود فضای کسب و کار، شناسایی چالش‌ها و پالایش و تنقیح قوانین فضای کسب و کار است.

فولادگر تأکید کرد: نکته ای که باید مد نظر قرار گیرد این است که مجلس به یک ماشین تولیدکننده قانون تبدیل شده است. بنابراین در دوره دهم، مجلس تصمیم گرفته است بیشتر رویکرد نظارتی داشته باشد. بدین صورت که اگر اشکالاتی همچون عدم اجرای قانون وجود دارد، روشن شود و در صورتی که مشکل از خود قانون یا آیین نامه است، اصلاح شود.

رئیس کمیسیون تولید گفت: باید قانون گذاری را فقط در بخش هایی انجام دهیم که خلا

وجود دارد. در راستای همین موضوع، اولین گزارش مجلس مربوط به اصل ۴۴ بود که دو خروجی از این گزارش منتشر و مشخص شد تخلفاتی وجود دارد که به قوه قضاییه فرستاده شده است.

وی گفت: یکی از موضوعات مربوط به فضای کسب و کار در این گزارش ها، بحث رگولاتوری است؛ ما در کشور نهاد رگولاتوری نداریم و تنها جایی که رسماً این کار را بر عهده دارد، سازمان تنظیم مقررات رادیویی است. اخیراً اداره پست هم رگولاتوری دریافت کرده است. فولادگر افزود: در بخش نفت، نیرو، بیمه و حتی هنر نیازمند رگولاتور هستیم.

رئیس کمیسیون تولید تصریح کرد: یکی دیگر از گزارش هایی که مجلس بر روی آن کار کرد، بررسی جامع تولید داخل و علت واردات و قاچاق با وجود قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخلی بود که حاصل این گزارش، اصلاح این قانون بوده است. سومین گزارش در دستور کار مجلس که در حال حاضر آماده قرائت است، اجرای قانون بهبود کسب و کار است.

در ادامه این نشست، سید امیر سیاح مدیر دفتر کسب و کار مرکز پژوهش های مجلس در رابطه با شاخص دویینگ بیزینس گفت: دویینگ بیزینس شاخصی است که نشان دهنده سهولت شروع یک کسب و کار است. این شاخص از نماگرهایی استفاده می کند که بتواند همه کشورها را با هم مقایسه کند.

وی افزود: درست است که شاخص دوپینگ بیزینس و رتبه بندی آن حائز اهمیت است اما نباید همه سیاست‌های کسب و کار معطوف به رتبه باشد. زیرا ممکن است با اقداماتی رتبه بهبود پیدا کند اما عملاً محیط کسب و کار سالم نشود. دلیل این امر آن است که مؤلفه‌های شاخص توسعه کسب و کار دوپینگ بیزینس، همه ابعاد مؤثر بر کسب و کار را رصد نمی‌کند. برای مثال، ممکن است شاخص سهولت مجوزدهی کشور رتبه یک دنیا باشد و جوان فارغ التحصیل ما نیز برای شروع یک کسب و کار دچار مشکل باشد.

سیاح ضمن انتقاد به عملکرد سامانه ایران مجوز گفت: افراد برای شروع کسب و کار خود بعد از ورود به این سامانه با انواع موانع از قبیل احتیاج به تعدادی مدرک تحصیلی، انتظار چند ماهه یا چند ساله برای دریافت مجوز و غیره مواجه می‌شوند.

وی افزود: یکی از عللی که می‌گوییم به شاخص دوپینگ بیزینس زیاد توجه نکنید، همین امر است. ما باید شرایط کف بازار را ببینیم.

مدیر دفتر کسب و کار مرکز پژوهش‌های مجلس گفت: مسئولان در راستای اقتصاد مقاومتی تکالیفی داشته‌اند که آن را انجام نداده‌اند. مسئولان باید پاسخگویی مطالبات مردم در بحث اقتصاد مقاومتی باشند.

سیاح افزود: اقتصاد مقاومتی مظلوم واقع شده است؛ چرا که این سیاست‌ها بد فهم شده و بد اجرا می‌شود و دولت برنامه‌های خود را فقط با یک برچسب اقتصاد مقاومتی اجرا می‌کند. سیاح گفت: دولت و حتی حکومت که شامل قوه قضاییه نیز هست، وظایفی دارند که در کمیسیون مجلس و مرکز پژوهش‌ها تهیه و منتشر شده است. توجه بیشتر به فعالین اقتصادی از جمله این وظایف است.

روش‌های هدایت منابع به سمت تولید با هدف ایجاد رشد اقتصادی و اشتغال پایدار

ارائه مقاله

امکان سنجی استفاده از منابع بانک مرکزی در راستای توسعه اقتصادی کشور

ارائه مقاله

تبیین راهبرد «هدایت خلق پول» به مثابه مهمترین گام عملی در تحقق اقتصاد مقاومتی

گزارش نشست علمی - سیاستی

امکان سنجی استفاده از منابع بانک مرکزی در راستای توسعه اقتصادی کشور

سیدمهدی بنی‌طبا

چکیده مقاله

یکی از روش‌های تأمین مالی که می‌تواند در رابطه با توسعه اقتصادی کشور کمک دهنده باشد، استفاده مستقیم از منابع بانک مرکزی (پایه پولی) است، این کار اگرچه ظاهراً منجر به افزایش پایه پولی می‌شود ولی در مقایسه با وضعیتی که چنین استفاده‌ای از منابع بانک مرکزی نشود، به دلیل نیازی که بانکها به این منابع دارند، میزان پایه پولی تقریباً برابر خواهد بود. این درحالی است که اگر هدف مناسبی برای استفاده از منابع بانک مرکزی تعیین شود و سازوکار مناسب برای جلوگیری از انحراف در تخصیص آن منابع اندیشیده شود، منجر به رشد اقتصادی و اشتغال و کاهش نرخ سود و پیشگامی نظام بانکی در تقویت بخش واقعی اقتصاد (موضوع بند ۹ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغ شده توسط رهبر انقلاب) خواهد شد. لذا تکرار رویه کنونی در عدم عرضه فعالانه پایه پولی به دلیل سلب امکان هدایت اعتبار از حاکمیت و فشار بر افزایش نرخ بهره، قطعاً انتخاب مناسبی برای شرایط فعلی اقتصاد ایران نخواهد بود. بر اساس محاسبات انجام شده در سال ۱۳۹۷ امکان برنامه‌ریزی برای پایه پولی حداقل به میزان ۳۵۰ هزار میلیارد ریال وجود خواهد داشت و بانک مرکزی می‌تواند این مبلغ را به صورت تدریجی (با صلاحدید خود) به اهدافی که متناسب با نیاز درونزای اقتصاد توسط مجلس شورای اسلامی یا دولت تعیین خواهد شد، اختصاص دهد. از آنجایی که در بسیاری از حوزه‌ها مانند ساخت و ساز، ساماندهی و نوسازی حمل و نقل عمومی، اصلاح کشاورزی و محیط زیست و... کلیه نهاده‌های موردنیاز اعم از نهاده‌های فیزیکی، دانش فنی و تکنولوژی انجام کار، توان اجرایی (ظرفیت پیمانکاری و مهندسی، نیروی انسانی ماهر و...) در کشور وجود دارد، تأمین مالی از طریق منابع بانک مرکزی در ترکیب با سایر منابع می‌تواند اثرات قابل توجهی در توسعه اقتصادی کشور داشته باشد.

واژگان کلیدی: پایه پولی بانک مرکزی، کسری بودجه دولت، تأمین مالی توسعه اقتصادی کشور

حسین درودیان

تبیین راهبرد «هدایت خلق پول» به مثابه مهمترین گام عملی در تحقق اقتصاد مقاومتی

چکیده مقاله

اقتصاد کشور در حالی در حسرت یک طراحی عملی بزرگ مقیاس برای عینیت بخشیدن به ایده اقتصاد مقاومتی است که دو واقعیت متناقض، رشد شدید کل‌های پولی از یک سو و تنگنای اعتباری بخش خصوصی و ضعف فاحش تأمین مالی پیش‌رانه‌های اقتصاد از سوی دیگر، حکایت از یک خلأ بزرگ در هدایت پول خلق شده در اقتصاد کشور دارد؛ خلأی که پراساختن آن مترادف است با بزرگترین و مهمترین گام عملی در مسیر درونزایی اقتصادی. یکی از مهمترین موانع پیش روی این طراحی، انگاره‌های پولی-بانکی جاافتاده توسط جریان اصلی دانش اقتصاد نظیر تأکید بر خنثایی پول، عدم مداخله در ساز و کار بازار، و هدف‌گذاری تورم پایین و تک‌رقمی برای اقتصاد ملی است. بخش مهمی از معضلات کنونی در نظام پولی و بانکی از حیث ارتباط ضعیف آن با بخش حقیقی و مسائل اولویت‌دار اقتصاد ملی، محصول کاربست این انگاره‌هاست. برون‌رفت عملی از بن‌بست موجود مستلزم یک گشایش نظری و ابتناء کنش‌های حکمرانانۀ پولی به گفتمانی واقع‌گرایانه و متناسب با مقتضیات اقتصاد کشور است، گفتمانی که مهمترین مؤلفه آن وقوف به ظرفیت‌های تولیدی-توسعه‌ای نهفته در نهاد پول است. در این مقاله استدلال شده که کلید برون‌رفت از بن‌بست موجود در تحقق رشد و رونق درونزا منطبق با اهداف اقتصاد مقاومتی، هدایت حداکثری خلق پول -اعم از پول بانک مرکزی و پول بانکی- به بخش‌هایی از اقتصاد ملی است که اولاً بیشترین پیوند با صنایع و فعالیت‌های وابسته و قابلیت رونق‌آفرینی در سایر فعالیتها را دارا هستند؛ ثانیاً نهاد، دانش و عاملیت‌های آن در داخل کشور دردسترس است. بخش ساختمان مهمترین مصداق این مفهوم است.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، جریان متعارف اقتصادی، نظریه پولی تولید، هدایت خلق پول.

خلق پول بانک‌ها منجر به تورم و افزایش بی‌عدالتی شده است

بحرینی در نشست روش‌های هدایت منابع به سمت تولید با بیان این که اکنون خلق اعتبار در کشور توسط بانک‌ها صورت می‌پذیرد، گفت: بانک‌ها به دنبال منافع عمومی نیستند و منابع را در مسیری هدایت می‌کنند که بیشترین سود را برای خودشان داشته باشد و نه کشور. این روند در ۱۰ سال گذشته به افزایش تورم و بی‌عدالتی منجر شده است.

یکشنبه ۲۹ بهمن ماه، نشست روش‌های هدایت منابع به سمت تولید با هدف ایجاد رشد اقتصادی و اشتغال پایدار در چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی برگزار شد.

این نشست به ریاست سید احسان خاندوزی مدیرکل دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و با حضور دکتر محمدحسین حسین‌زاده بحرینی عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، دکتر حسین عیوضلو عضو هیئت علمی دانشگاه و محسن یزدان پناه پژوهشگر بانکی برگزار شد. همچنین در این نشست دو تن از برگزیدگان به ارائه مقالات خود پرداختند.

برگزیدگان نشست به ارائه مقالات خود پرداختند

در ابتدای این نشست سیدمهدی بنی‌طبا در مقاله خود تحت عنوان «امکان سنجی استفاده از منابع بانک مرکزی در راستای توسعه اقتصادی کشور» به بررسی روش‌های استفاده فعال از پایه پولی در کشور پرداخت و گفت: استفاده از منابع بانک مرکزی برای اهداف حاکمیتی به میزان نیاز درونزای کشور و اقتصاد باید صورت گیرد و هدف از استفاده این منابع باید صرفاً اشتغال‌زایی و توسعه کشور باشد.

وی گفت: منابع بانک مرکزی باید در حوزه‌های مسکن و ساخت و ساز، پروژه‌های ریلی و توسعه سواحل و مناطق جنوبی کشور مصرف شود.

در ادامه نشست، حسین درودیان در مقاله خود تحت عنوان «تبیین راهبرد هدایت خلق پول به مثابه مهمترین گام عملی در تحقق اقتصاد مقاومتی» به بررسی مبحث خلق پول و رابطه آن با اقتصاد مقاومتی پرداخت و با بیان این که مشکل اصلی کشور هدایت پول و نقدینگی است، گفت: طبق گفته بزرگان اقتصادی هر آن چه شما به لحاظ فنی می‌توانید انجام دهید، قابل تأمین مالی از داخل است. موضوع نشست بند ۹ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است

پس از اتمام ارائه مقالات برگزیدگان، خاندوزی رئیس نشست تصریح کرد: موضوع نشست بند ۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی است و اهمیت این موضوع کاملا روشن است.

وی با بیان اینکه بایستی نظام مالی کشور اصلاح و تقویت شود، گفت: نحوه هدایت منابع بانکی از دهه ۸۰ تا کنون با تغییر دولت ها به صورت های مختلف بوده است.

در ادامه این نشست، حسین عیوضلو با بیان این که اقتصاد مقاومتی اقتصاد قائم به ذات و غیرقائم به غیر است، افزود: اقتصاد مقاومتی بایستی سلامت از درون داشته باشد.

عضو هیئت علمی دانشگاه با بیان این که اعتبار مانند جاده ای است که قطار تولید روی آن حرکت می کند، تاکید کرد: بایستی سه اقدام برای اصلاح نظام پولی و بانکی کشور صورت گیرد.

عیوضلو گفت: تغییر رویکرد از حالت انقباضی به انبساطی، ایجاد استقلال بانک مرکزی از دولت و نظام و افزایش پایه پولی در جهت بخش واقعی اقتصاد از این اقدامات است.

عضو هیئت علمی دانشگاه گفت: اگر نظام پولی و بانکی «حق و عدل» را درست ترجمه می کرد، بسیاری از مشکلات حل می شد. در صورتی که حق و عدل ملاک باشد، منبع تأمین سود ۲۰ درصد باید تعیین شود.

عیوضلو با بیان این که نظام پولی و بانکی کشور دچار جزئی نگری شده است، گفت: یکی از اشکالاتی که شورای فقهی بانک ها به آن مبتلا هستند، جزئی نگری و وابستگی به عقود بانکی است.

عضو هیئت علمی دانشگاه با بیان این که بایستی تبادل ثروت و چرخش پول در نظام بانکی ایجاد شود، گفت: اصلاح نظام بانکی از طریق تفکیک حساب ها، تفکیک ماموریت ها، سوئیفت موازی و تواتر پولی صورت می گیرد که در راستای اقتصاد مقاومتی است.

در ادامه، دکتر محسن یزدان پناه پژوهشگر بانکی تصریح کرد: در شرایط فعلی، سیاست های اقتصاد مقاومتی باید عاجل باشد.

وی با تایید صحبت های دکتر عیوضلو افزود: با نگاه عقود نمی توان نظام بانکی را اصلاح نمود و با این نگاه، سیستم بانکی کشور به مضراتی بیش از سیستم بانکداری غربی مبتلا خواهد شد.

یزدان پناه با بیان این که هدف اصلی سیاست گذار باید رشد اقتصادی باشد، گفت: هدف گذاری نرخ بهره پایین راهکار خوبی برای تحول اقتصادی کشور و در راستای اقتصاد مقاومتی است.

در ادامه این نشست بانکی، دکتر محمدحسین حسین زاده بحرینی عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با بیان این که وظیفه نظام مالی و پولی کشور قاعده گذاری برای نظام پولی و مالی

نیست، گفت: کارکرد مقام پولی در کشور، هدایت پایه پولی به سمت تولید و استغلال است. حسین زاده بحرینی تاکید کرد: برای رشد اقتصادی، منابع مالی باید به سمت تولید هدایت شود. وی با انتقاد از عملکرد نظام بانکی کشور گفت: حرکت نظام بانکی در یک دهه اخیر سبب افزایش تورم و بی عدالتی شده است.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اعلام آمارهایی از ترازنامه تلفیقی بانک های کشور گفت: در سال ۱۳۸۰ مجموع ترازنامه تلفیقی بانک های کشور به ارزش ۴۵ هزار میلیارد تومان بوده است. حسین زاده بحرینی با بیان این که در سال ۱۳۹۰ این آمار حدوداً ۱۴ برابر شده است، گفت: میزان مجموع این ترازنامه تلفیقی در این سال به ارزش ۶۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است. نماینده مجلس تصریح کرد: این آمار در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۰، ۳ برابر شد و به ۱۸۰۰ هزار میلیارد تومان رسید.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اظهار داشت: پیش بینی ها نشان می دهد که در پایان سال ۱۳۹۶، مجموع ترازنامه تلفیقی بانک های کشور به ۲۵۰۰ هزار میلیارد تومان برسد. حسین زاده بحرینی گفت: این آمارها حاکی از آن است که بانک ها مستقیماً خلق اعتبار کرده اند. وی ادامه داد: بانکی که سپرده خلق کند، خود نیز هدایت این سپرده را مشخص می کند. با این فرآیند، سودآوری بانک ها ملاک اصلی است و نفع اجتماعی و سپرده گذار ملاک نخواهد بود. اعتماد عمومی نسبت به نظام بانکی کاهش یافته است

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان این که بایستی وظیفه هدایت اعتبارات بانکی بر عهده بانک مرکزی یا نهادی شبیه به بانک مرکزی باشد، گفت: در حال حاضر، نظام جمهوری اسلامی ایران مبتلا به بیماری نظام بانکی شده است.

حسین زاده بحرینی با بیان این که با فقه جزئی نگر نمی توان نظام بانکی را متحول کرد، افزود: البته کلی نگر بودن فقه با بسته شدن عقود، منافات ندارد.

وی در پایان گفت: اکنون اعتماد عمومی نسبت به نظام بانکی سلب شده است و این مسئله در نوسانات ارزی اخیر خود را نشان داد که می تواند برای نظام بانکی وحشتناک باشد.

مسیرهای برطرف کردن تنگناهای ارزی و انتقال وجوه تولیدکنندگان

ارائه مقاله

انعقاد پیمان پولی دوجانبه با ۱۰ کشور
طرف تجاری، راهکار کاهش مشکلات
ارزی تولیدکنندگان

ارائه مقاله

استفاده از فناوری جدید در حوزه بانکداری
بین المللی به منظور رفع مشکلات ارزی
تولیدکنندگان با تمرکز بلاک چین

گزارش نشست علمی - سیاستی

انعقاد پیمان پولی دوجانبه با ۱۰ کشور طرف تجاری، راهکار کاهش مشکلات ارزی تولید کنندگان

حسین عطالهی

چکیده مقاله

در حال حاضر یکی از مهم ترین موانع گسترش تجارت بین المللی ایران مشکل تحریم های مالی و بانکی متعدد اعمال شده توسط آمریکا است. این تحریم ها دسترسی ایران به نظام غالب بانکی دنیا که بر اساس سیستم دلاری طراحی شده است را با مانع روبرو کرده است. این محدودیت ها، تجارت بین المللی ایران را از کانال رسمی بانکی خارج ساخته است و انجام تجارت از طریق روش های غیر رسمی، پر هزینه و با ریسک بالا انجام می شود. انعقاد پیمان های پولی دوجانبه یکی از اساسی ترین راهکارهای برای بی اثر کردن این تحریم ها و حل موانع ارز پیش روی تولید کنندگان است. در پیمان پولی به جای دلار از ارزهای ملی استفاده می شود و لذا امکان ایجاد مانع بر سر راه مبادلات از بین می رود. چرا که پیمان پولی مکانیسم جدید ارزی برای انجام تبادلات مالی است که در آن نیازی به استفاده از نظام دلاری جهت انجام مبادلات نیست.

واژگان کلیدی: پیمان پولی دوجانبه، ارزهای ملی، بانک مرکزی

استفاده از فناوری جدید در حوزه بانکداری بین‌المللی به منظور رفع مشکلات ارزی تولیدکنندگان باتمرکز بلاک چین

عبدالعظیم ملایی

چکیده مقاله

فناوری مالی یا Fintech تاثیر قابل ملاحظه‌ای برای کسب‌وکارهای حوزه بانکی و مالی خواهد داشت. یکی از این فناوریها، Blockchain یا دفتر کل توزیع‌شده است؛ اهمیت و نقش این فناوری به اندازه‌ای است که متخصصین مالی ادعا میکنند این فناوری بسیاری از زیرساختهای پولی و بانکی را دچار تحول خواهد کرد. یکی از این زیرساختها، انجام پیامرسانی مالی بین‌المللی است که در دهه‌های گذشته این عملیات توسط سوئیفت انجام میشده است. با توجه به اینکه داده‌های سوئیفت در قالب برنامه TFTP، در اختیار وزارت خزانهداری ایالات متحده قرار میگیرد، ضروری است که بانکهای ایرانی به این فناوری نوظهور توجه بیشتری داشته باشند. تهدید ناشی از سوئیفت برای بانکهای ایرانی تا حدی است که ادعا میشود یکی از مهمترین دلایل عدم‌گشایش‌های بانکی بعد از برجام نیز ناشی از این موضوع بوده است. فناوری زنجیره بلوک میتواند کمک شایانی به حل این مساله نماید. با استفاده از معماری توزیع‌شده، دیگر نیازی نیست که داده‌ها در یک مکان تجمع شده و مورد سوءاستفاده قرار گیرند. در عین حال، تمامی مزایای سیستمهای سنتی حفظ خواهد شد. در این حالت، پیامرسانی مالی کشور، بصورت رایگان، با سرعت، امنیت و استاندارد مشخص انجام میشود.

واژگان کلیدی: بانکداری بین‌الملل، سوئیفت، TFTP، بلاک‌چین، Fintech

راه حل مشکلات ارزی در داخل کشور است

در چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی نشست با موضوع مسیر برطرف کردن تنگنای ارزی و انتقال وجوه تولیدکنندگان برگزار شد.

در این نشست آقای جمیلی رئیس انجمن صادرکنندگان نمونه و دکتر عزیزنژاد از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی حضور داشتند.

ج میلی در ابتدای نشست گفت: دلیل اصلی مشکلات معاملات ارزی، فقدان اعتماد بانک‌های بزرگ خارجی است و به همین دلیل، باید اصلاحات ساختاری در زمینه همکاری با بانک‌های خارجی انجام شود. برای ایجاد اعتماد سازی باید قوانین بین‌المللی بانکی توسط بانک مرکزی رعایت شود.

وی اظهار داشت: کشور برای پایین آوردن رتبه ریسک خود باید با بانک‌های بزرگ خارجی وارد همکاری شود. برای ایجاد این همکاری باید اصلاحات ساختاری در زمینه همکاری با بانک‌های خارجی ایجاد کنیم.

ج میلی گفت: برجام یکی از موفقیت‌های بسیار مهم بود که قدر آن را ندانستیم و حتی خودمان نیز به آن حمله کردیم.

وی ادامه داد: رئیس‌جمهور و رئیس بانک مرکزی باید از این فرصت برای مذاکره با سایر کشورها و حل مشکل ارزی بهره می‌برند. آنها فکر می‌کردند با برجام، دسترسی به سوئیفت کاملاً آزاد شده است؛ اما این گونه نبود.

عزیزنژاد در ادامه نشست گفت: امکان ایجاد اعتمادسازی با بانک‌های خارجی وجود ندارد و دلیل این مسئله، نگاه طرف‌های خارجی به بحث اعتمادسازی است.

وی افزود: بانک‌های خارجی جزئیات اعتمادسازی را در عدم حمایت ایران از گروه‌های آزادی بخش می‌دانند و به همین دلیل، گفته می‌شود که اعتماد سازی به معنای تغییر ایدئولوژی جمهوری اسلامی است.

عزیزنژاد ادامه داد: بانک‌های خارجی در زمان مذاکره با طرف‌های ایرانی با بیان دلایلی مانند بالا بودن

مطالبات غیر جاری بانک‌های ایرانی نسبت به استاندارد جهانی از انعقاد قرارداد خودداری می‌کنند. وی با بیان این که علی رغم فشارهای بانک مرکزی و سازمان بورس، از ۳۴ بانک و مؤسسه اعتباری رسمی در کشور تنها ۴ بانک مشتریان حقیقی و حقوقی را از هم جدا کرده‌اند، گفت: بانک‌های داخلی به یکدیگر نیز اطلاعات نمی‌دهند و در نتیجه ممکن است بهترین مشتری یک بانک، بدترین مشتری بانک دیگر باشد. این افراد در یک بانک معوقه دارند و در بانک دیگر سود می‌گیرند. عزیزنژاد در پایان گفت: راه حل مشکلات ارزی و اقتصادی در داخل کشور است. باید به دنبال جراحی اقتصاد خود باشیم و برای تقویت حوزه تولید، شفافیت در بین بانک‌های داخلی ایجاد شود. در ابتدای این نشست، انعقاد پیمان پولی و استفاده از سیستم جایگزین سوئیفت در دو مقاله سیاستی برای حل مشکلات و چالش‌های نظام ارزی و مبادلات بین‌المللی کشور ارائه شد.

ضمائم

معرفی کتابچه مسیر فرمانده
اقتصاد ایران

گزارش تصویری

موضوع: ارزیابی میزان انطباق پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی با الگوی اقتصاد مقاومتی

در کتابچه‌ای که تحت عنوان «مسیر فرمانده اقتصاد ایران» نامگذاری شده و در چهارمین همایش سالانه انتشار یافت، چهارچوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در تعریف پروژه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته است تا مشخص گردد اقدامات تعریف شده برای دستگاه‌ها، تا چه میزان در راستای الگوی اقتصاد مقاومتی قرار دارد.

دستگاه‌های دولتی مورد ارزیابی: ۱۰ دستگاه منتخب که ۷۵ درصد از پروژه‌های مصوب ستاد را دارا هستند و در مجموع، ۱۴۹ پروژه غیر تکراری دارند.

هرچند تمامی دستگاه‌ها و قوای نظام باید در تحقق اقتصاد مقاومتی نقش آفرینی کنند، اما پر واضح است که بعضی دستگاه‌ها، نقش مهم تر و ویژه تری در این زمینه دارند. همچنین که این انتظار نیز وجود داشته است که پروژه‌های دستگاه‌های اثرگذارتر، از میان مهمترین و اولویت دارترین اقدامات انتخاب شده باشد.

رویکرد ارزیابی:

ارزیابی بر اساس سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اقدامات پیشنهادی رهبر انقلاب در سخنرانی نوروز سال ۱۳۹۵، چالش‌های حوزه کاری دستگاه، بررسی‌های کارشناسی و همچنین کسب نظر از صاحب نظران انجام گرفته است.

این رویکرد مبتنی بر نگاه رهبر انقلاب تعیین شده است؛ در همین رابطه، ایشان در شهریورماه سال ۱۳۹۴ فرمودند:

«بعضی از کارهایی که گزارش شده، مربوط به بندهای اقتصاد مقاومتی نیست، اگرچه حالا ارتباط داده شده اما کارهای جاری دستگاه‌ها است؛ بالاخره دستگاه‌ها یک کارهای جاری دارند و اینها را به شما گزارش کردند که این کارها را ما کردیم؛ اینها آمده جزو کارنامه‌ی دستگاه‌ها در زمینه‌ی اقتصاد مقاومتی؛ درحالی‌که این نیست. بعضی از کارها هم ارتباطی اصلاً به بندهای اقتصاد مقاومتی ندارد؛ این مقدار کافی نیست.»

حضرت آیت الله خامنه‌ای همچنین در شهریورماه سال ۱۳۹۵ عنوان کردند:

«در اقتصاد مقاومتی آن چیزی که مورد انتظار است، یک کار جهشی است. ببینید، دستگاه و دولت،

خب یک کارهای متعارفی دارد، کارهای معمولی‌ای دارد در زمینه‌های اقتصاد در همه‌ی بخش‌های مختلف این وزارتخانه‌های چندین‌گانه‌ی اقتصادی که دارد انجام می‌گیرد؛ این کارها که خوب باید انجام بگیرد؛ [اما] از جمله‌ی چیزهایی که در اقتصاد مقاومتی مورد نظر است، یک کار فوق‌العاده است، یک کار جهشی است.»

در واقع برای تحقق اقتصاد مقاومتی، ضروری است برای هر دستگاه به جای تعریف پروژه‌ها و اقداماتی که به فرموده رهبر انقلاب «اقدامات جاری و معمولی» محسوب می‌شود و باید در شرایط عادی انجام شود، «اقدامات جهشی و اولویت دار» توسط ستاد فرماندهی بعنوان پروژه تعریف شده باشد تا حرکت مقاوم سازی اقتصاد تسریع گردد.

روش رتبه بندی:

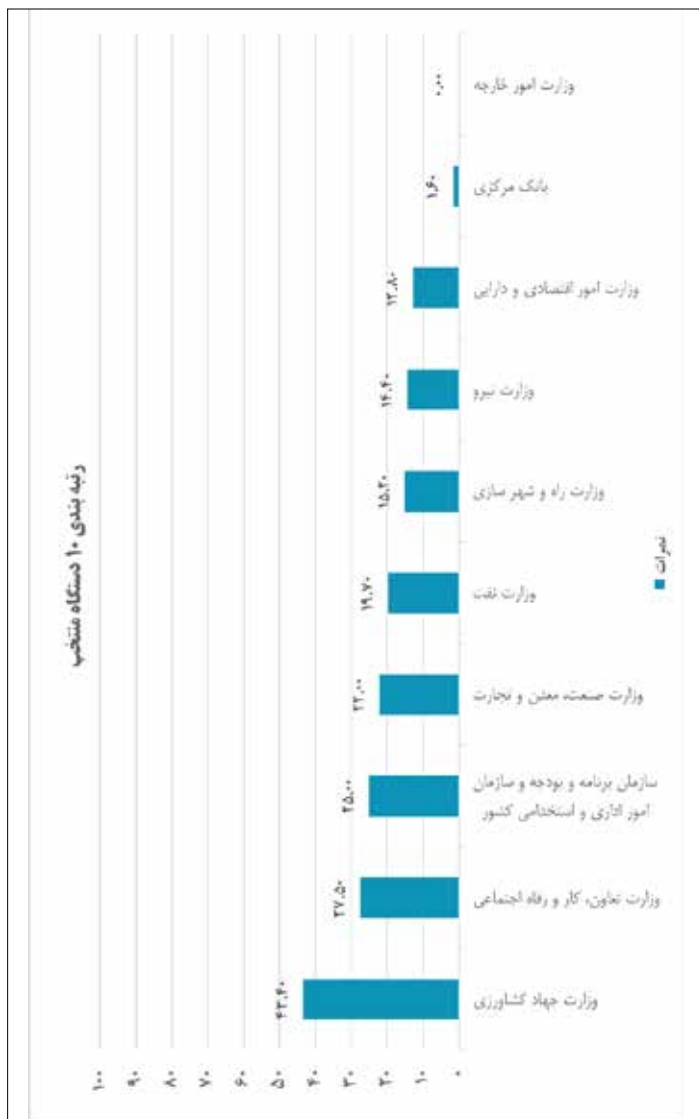
رتبه بندی دستگاه‌ها بر اساس میزان درصد انطباق پروژه‌ها و اقدامات با ۹۵ مورد اقدام «جهشی و اولویت دار» تعریف شده، انجام گرفته است.

برای هر یک از ۱۰ دستگاه منتخب اقداماتی ۹۵ مورد اقدام «جهشی و اولویت دار» پیشنهاد شده است که پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی با این ۹۵ اقدام جهشی و اولویت دار مقایسه شده تا مشخص گردد چه میزان از آن در دستور کار قرار گرفته است.

این ارزیابی با رویکرد مذکور، به شیوه کمی صورت گرفته است، لذا به هر یک از دستگاه‌های منتخب یک نمره اختصاص داده شده است؛ هرچه این نمره به ۱۰۰ نزدیکتر باشد، تطابق بیشتر پروژه‌های دستگاه با اقتصاد مقاومتی و توجه بیشتر به اولویت‌ها در حوزه کاری دستگاه را نشان می‌دهد.

به عنوان نمونه، بانک مرکزی نهادی است که نقش بسیار مهمی در مقاوم سازی اقتصاد از طریق اصلاح نظام بانکی و ارزی کشور دارد و در کتابچه، ۱۲ اقدام جهشی و اولویت دار برای آن پیشنهاد شده است. طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ تعداد ۵ پروژه غیر تکراری در ستاد فرماندهی در دستور کار داشته است. در این میان تنها ۱ پروژه از این ۵ پروژه (معادل ۲۰ درصد)، در چهارچوب ۱۲ اقدام جهشی و اولویت دار پیشنهادی قرار می‌گیرد؛ که ۱ اقدام از ۱۲ اقدام مذکور (معادل ۸ درصد) را پوشش می‌دهد.

بنابراین نمره اقتصاد مقاومتی بانک مرکزی از حاصلضرب دو درصد مذکور، معادل ۱٫۶ خواهد شد. در واقع ۴ پروژه دیگر که برای بانک مرکزی در تحقق اقتصاد مقاومتی تعریف شده جزو اقدامات جهشی و اولویت دار نبوده و ۱۱ اقدام جهشی و اولویت دار پیشنهادی به بانک مرکزی، هیچ پروژه متناسبی برای تحقق اقتصاد مقاومتی ندارد.

گزارش تصویری همایش

مرکز سیاست پژوهی
اقتصاد مقاومتی

کتابچه چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی

بهمن ماه ۱۳۹۶

«بایستی مرکز رصد قوی و بنیایی وجود داشته باشد که به‌طور دقیق پیشرفت این کار [اقتصاد مقاومتی] را پایش کند؛ اطلاعات را گردآوری کنند، پردازش کنند، استنتاج کنند، احیاناً آن حرکتی را که باید در هر مقطعی و هر مرحله‌ای انجام بگیرد مشخص کنند، برای هر بخشی شاخص سنجش معین کنند، و در نهایت اطلاع‌رسانی به مردم انجام بگیرد.»

جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰

تهیه‌شده توسط شبکه تحلیلگران اقتصاد مقاومتی
ویژه چهارمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی - بهمن‌ماه ۱۳۹۶

